

OM REDUCERET KERAMIK

For yderligere spørgsmål, venligst skriv til
info@naturebyhand.dk eller
ring til os på 20 16 09 63

*Nature
by Hand*

Gårdbutik NATURE BY HAND
Horserød Byvej 3
3000 Helsingør

www.naturebyhand.dk

*Fortæl historien videre...
lad traditionerne leve!*

Den såkaldte ”reduceret (sort) keramik” har ufortjent været glemt i flere århundreder. Men de driftige pottemagerer i Latgale, i den østlige del af Letland, har udforsket arkæologiske optegnelser, har eksperimenteret i rigtige mange år, og på grundlag af deres viden har de derfor formået at restaurere denne gamle tradition. Nu er keramikken brugt bredt i husholdning, restauranter rundt i hele Letland, ligesom den har fået en del anerkendelse udenfor Letland. Nature by Hand har den store ære at præsentere dette kunsthåndværk i Danmark.

Allerede i tiden f. Kr. brændte man keramikken i et hul i jorden, men i dag bliver de fleste brændingsprocesser udført i speciel ovn, muret af keramiske tegl. Reduceret keramik kan kun laves i manuelt styret, grantræsfyret ovn.

Kvaliteten af råmaterialet – leret – er meget vigtig. Selv om Latgale er kendt for lerjord, kan ikke alt ler, der bliver udgravet, bruges til produktion af keramikken. Først og fremmest er lerets sammensætning supervigtig – den må ikke indeholde kalkurenheder, sandkorn, leret skal også renses for andre organiske elementer som trærester, sten, insekter, græs osv. Lerets termiske resonans spiller også en stor rolle, da ler med mindre termisk modstand ikke er egnet til at blive brugt i produktion af keramikken.

Keramikken bliver enten håndformet eller formet på en drejeskive, ofte på en fod-drejeskive. Derefter skal keramikken tørre, i mellemtiden holder keramikere øje med dens

form og retter til, hvis det er nødvendigt, samtidig bliver keramikken pudset under tørring for at få lide mere glat overflade (hvis der ikke er nogen mønstre på).

For at kunne udføre brænding af keramikken ordentligt, er det vigtigt, at ovnen er helt fyldt op. Med en halvfuld ovn kan man ikke vedligeholde den ønskede temperatur, derfor er tætheden i ovnen påkrævet. Keramikken sættes ind i fri stak, lige oven på hinanden, og overfladen dækkes af keramikstumper og stykker. Brænding tager ca. 12 timer, hvor man gradvis øger varmen inde i ovnen og frigiver ildens flammer igennem en særlig åbning nede i ovnen. Til sidst brænder keramikken i åben ild. På dette tidspunkt ser keramikken ud som et stykke rødt metal. Kulminationen er varme på 1050 °C, som det kun kan lade sig gøre at opnå ved at bruge tørt brænde. Brændingsprocessen bliver afsluttet med reduktionsproces, hvor ovnen bliver muret til, hvorved ilten bliver fjernet fra keramikken. I denne reduktionsproces bliver den røde keramik til sort. Leret indeholder nemlig en smule jern, og den oxiderer naturligt ved mangel af ilt.

Den endelig farve kommer an på, hvordan ilden opfører sig under iltreduktionen, og hvordan produkterne ligger i forhold til ilden. Da forbrændingen er forskellig forskellige steder i ovnen, giver det nuancer i farven på selve keramikken. Det kan være alt fra mørkebrun til

sort, sort-sølvagtig farve. Det er meget svært at lave ensartet iltreduktion.

Når ovnen er helt afkølet, normalt på anden eller tredje dag, kan man tage keramikken ud. Her bliver keramikken smurt ind i organisk bivoks med noget madolie for at give keramikken vandfast overflade.

De vigtigste af de positive faktorer lige for dette håndværksfag er:

** at der ikke anvendes industriel forarbejdning, alt er manuelt arbejde,*

** at det er økologisk ren produktion, hvor der til fremstilling anvendes miljø- og sundhedsvenlige teknologier.*

Denne naturlige produktionsproces frembringer dybde og nuancer af farven på keramikken, ligesom vi ser ved ting på sorthvide billeder. Reduceret keramik er resultatet af ildens og keramikerenes kvalitative håndværk.

Keramikken kan ses som en opfordring til at huske vores rødder, bibeholde traditionerne og dermed også erkende og ære, hvad naturen giver os. Keramikken tåler opvaskemaskine, kan bruges også i ovn.

Vores samarbejde er med keramikere, der er håndværksmestre i de reduceret keramik – Viola Anna Biriņa og Staņislavs Viļums fra *Cukrasāta*, Aiga Datava fra *Podusēta*, *Laima Ceramics* og og andre, alle fra Letland.

Brugsanvisning for reduceret keramik

- ❖ Keramikken skal vaskes grundigt inden brug, helst i hånden første gang. Derefter må keramikken gerne vaskes i opvaskemaskine.
- ❖ Den er godkendt til brug med fødevarer.
- ❖ Man må gerne tilberede maden i keramikken – brug keramikken i ovn eller mikroovn. Det er forbudt at brug den over åben ild, på gaskomfur, på og i brændekomfur. Den kan heller ikke bruges på induktionskomfur eller elektrisk komfur.
- ❖ Keramikken skal opvarmes langsomt. Hvis man ønsker at anvende den i ovnen, skal man helst putte den ind i kold ovn, således at keramikken varmes op sammen med ovnen. Keramikken kan ikke tåle pludselig temperatur skift, hverken når det bliver varmet op eller afkølet.
- ❖ Keramikken må ikke udsættes for højere temperatur end 250 grader.
- ❖ Man må gerne langtidsopbevare tørprodukter i keramikken.
- ❖ Man må ikke langtidsopbevare væsker, flødende madvarer, især dem, der har specifikt duft eller smag (som sild, marinader, eddike osv.). Du må gerne servere de stærke flødende madvarer, men ikke langtidsopbevare dem i keramikken.
- ❖ Vedr. vaser – vi anbefaler at skifte vand til blomsterne hver 2-3 dag. Keramikken er porøs og lavet af organisk materiale, og hvis vasen, fyldt med vand, står længere tid uden af få luft, kan der opstå kondensvand i bunden. Af samme grund, til blomsterpotter anbefaler vi at brug de skåle/potter, som har en glaseret overflade inde i eller at huske at sætte en bordskåner under potten.